

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ȚI.

Pe un an 12 flor., pe șase luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.
România și străinătate:
Pe un an 40 fr., pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULŪ L.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseria garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrierile nefrancoate nu se primesc. — Manuscrise nu se retrămit.

N° 14.

Luni, Marți 20 Ianuarie (1) Februarie.

1887.

BrașovŪ, 19 Ianuarie 1887.

Sunt printre noi mulți de aceia, cari, lipsiți fiind aproape cu desăvârșire de idei și de bărbăție, răspândesc în societate, pe unde se învârtesc, prin purtarea lor șovăitoare și umilitoare, numai frică și descurajare.

Pe acești oameni sarbedi, cari toate le găsesc esagerate și neexecutabile, când e vorba de apărarea drepturilor națiunii asuprite, ba de multe ori se miră chiar, că ei înșiși mai trăiesc, cu toate înclinăciunile, ce le fac în dreapta și în stânga. i-am sfătuit să aibă în vedere de ce idei se conduc în lupta lor națională frunții credincioși ai poporului slovac, care popor, precum șcim, suferă ași de urmările apărării și ale uneltirilor de maghiarizare mai mult chiar decât poporul nostru.

Intr'unul din numerii săi din urmă, organul național al Slovacilor „Narodnie Noviny”, se adresează către popor, îmbărbătându-l cu următoarele cuvinte:

„Poporul slovac e lipsit de granițe geografice-politice, cu toate aceste are granițele sale etnografice bine trase, pe cari înzadar își dau silință de veacuri de ale distruge. Nici machinațiile istorice, nici jocul păcătos cu „națiunea politică” a Ungariei n'au putut răpi poporului nostru caracterul său particular. Poporul nostru a rămas și rămâne un popor, er nu o naționalitate abstractă. Cuvântul naționalitate este abstract, der poporul e aici un corp concret care posedă membre, cap și viață. Nu voim să definim dreptul nostru de existență ca popor — adauge „Nar. Nov.” — am făcut-o acesta nu numai odată și am așezat doctrina noastră pe base tari. Astăzi voim să accentuăm comunitatea de ginte dintre noi, care trebuie să dea semne de viață, arătându că există un popor slovac, deși fără drepturi politice, autonome și naționale. Trebuie să legăm strins unitatea de ginte, spre a dovedi, că nu suntem morți, că nu suntem un conglomerat de oameni fără de scop, ci suntem un corp național.”

Este acesta un limbaj puternic și sănătos, care dovedește, că frunții rămași fideli causei Slovacilor, deși puțini la număr, își cunosc pe deplin chibărea lor în sânta luptă pentru existența poporului slovac din Ungaria.

Ei au recunoscut, că este de lipsă ca poporul slovac să dea semne de viață, să arate lumii că trăiește, deși este despoiat de toate drepturile, să-i arate, că nu este mort, ci formează un corp viu național.

Mai e nevoie ore d'a comenta aceste cuvinte? Nu credem ca cineva cu mintea sănătoasă să se îndoiască în adevărul, cel cuprinde apelul foicei slovace.

Bieții Slovaci au să lupte cu multe și mari neajunsuri, pe cari nu de mult le-a caracterizat deputatul sârb Dimitrievici în vorbirea sa din dietă dicându: „Studentii slovaci se i-au la gona, decât în orele lor libere cântă cântece slovace. „Matica” slovacă nu-i destulă că se disolvă, der averea ei privată se predă altor societăți, cari urmăresc tendințe de maghiarizare.”

In asemeni împrejurări n'arū comite ore o crimă frunții nelmului slovacesc, decât arū dice către Slovac: „suferiți-le toate în tăcere, răbdați toate loviturile, toate călcările de lege fără a scote nici un cuvânt de protestare, fără a vē mai apăra.”

Conducătorii adevărați ai Slovacilor sunt departe de a da poporului lor statul, ca să se lase a fi dus de torentul inimi, sunt departe de a lū consilia să tacă, și să se sinucidă prin propria sa inerție.

Nu la mōrte, ci la viață națională voiesc

patrioții slovaci să conducă poporul lor. de aceea îi ceri să dea semne de viață, să accentueze comunitatea sa de rasă și se strângă șirurile ginte slovace, ca să se convingă și inimi și amicii, că ei voiesc să trăiească ca un corp național, ce sunt.

Ori cât de amar arū fi loviți de sorte Slovacii din Ungaria, ei pot spera că vor învinge toate greutățile și că cauza lor sântă va triumfa, pe cât timp vor fi astfel conduși și sfătuiți.

Temerile de războiu.

Țilele din urmă ale săptămânii trecute ne-au adus sciri foarte îngrijitoare și neliniștitoare, ceea ce în limbajul nemerit al lui „N.-fr. Presse” vrea să dică, că buleturile asupra scumpului nostru holnav, a păcii europene, sunt ărăși re e de tot.

„Mai întâi”, dice numita foice, „a sosit din Pesta scirea, că ministrii unguresci au sosit la Viena spre a se ocupa, pe lângă pact, cu afacerea acoperirii trebuințelor administrației de războiu pentru cunoscutele măsuri de precauție militare. După aceea a anunțat telegraful din Berlin, că se vor concheta 72,000 oameni, după alții chiar 172,000 rezerviști, spre a se exercita cu mănuierea puscii cu repetiție. In fine mai soti și un articol al diarului oficios rusesc „Journal de St. Petersburg”, care pōrtă un limbaj foarte îngâmfat și dușmănos atāt față cu pacinicul discurs al lui Salisbury, cât și în privința regenței bulgare, ceea ce ne dă puțină speranță, că negocierile ambadorilor din Constantinopol vor avea vr'un rezultat favorabil. Aceste noutăți, adause la celelalte despre înarmările în Franca, fac ca frica de războiu să devină din ce în ce mai mare.”

Cu toate aceste „N. fr. Presse” nu crede, că după ce lumea se pregătește pentru o catastrofă, această catastrofă trebuie să se și întempe. Isvōrele temerilor de războiu precum și ale pericolului unui războiu mare și crâncen sunt relațiile dintre Germania și Franca de-o parte și cele dintre Austria și Rusia de altă parte. Aceste două isvōre stau în ore-care legătură. Cu cât Germania se va teme mai mult de un atac al Franciei, cu atāt mai sigur pōte să urmărească Rusia planurile sale orientale, fără a se teme de puternica intervenire a Germaniei. Din contră, cu cât lucrurile în Orient se vor desvolta mai pacinic, cu atāt mai puțină speranță pōte ave Franca de a dobândi print'o înțeleptă exploatare a încercărilor orientale unu aliatu contra Germaniei. Pentru toate statele acestea însă rezultă de aici, că începerea războiului înseamnă totodată, că fiecare din ele este în pericol d'a sta față cu-o nefavorabilă formare a unei coalițiuni și că Europa ar fi espusă unei conflagrațiuni înfricoșate, fiind încercate în luptă și statele neutrale.

Diarul vienesu speră totuși, că decât este numai cât de puțină minte în creerii celor ce guvernă lumea, războiul acesta grozav, cu toate înarmările enorme, nu va izbucni. Cine va trăi va vedé!

Războiu între Germania și Franca.

Europa e apăsată de o atmosferă de nesuferit și cel care observă cu atenție mișcările din Germania și din Franca, cu toate asigurările pacifice ale pressei, nu 'și pōte înabuși sentimentul, că în curând trebuie să se întempe ceva. Aceste sentimente se oglindă în articolul de fond al lui „Pester Lloyd” dela 27 Ianuarie n., care comunică următoarele:

„Căutăm să ne esplicăm această stare bolnavă și o găsim esplicarea într'o comunicare ce ne vine din

parte competentă din Berlin. După acesta, în Berlin se socotese un războiu franco-german de faptu mai probabil, decât cum ar trebui să se admită în genere după aparițiunile factice. Părerea exprimată din nou mai de întreaga opinie publică, că semnalările oficioselor germane cu privire la înarmările franceze arū fi fost numai manevre electorale, se arată de corespondentul nostru, care e foarte serios, ca cu totul netemeinice. Nu, nu e vorba de manevre electorale. Mai curând e un avertisment, care se va face cu mai multă tăria, decât va fi nevoie.”

De o alianță ruso-francesă nu trebuie ași să ne temem, der cei din Berlin au dovedit eclatante, că generalul Boulanger are convingerea, că e pregătit și că cel mult într'un an pōte începe și singur marea luptă decisivă, decât în Orient e liniște, der că el se gândesc deja pentru luna viitoare la o expediție contra Germaniei, decât Rusia intră în curând în acțiune seu decât se ivesc vr'o erupțiuni în peninsula balcanică. In fața acestei stări de lucruri, Germania trebuie să chibzuescă, că ore consult e să aștepte în nelucrare atacul francez. In momentul de față, sortii ar fi încă favorabili Germaniei, peste câteva luni însă s'ar pōte schimba lucrurile. Germania doresce să scie, cum stă lucrul, și decât încercările sale de a se clarifica n'arū da nici un rezultat mulțamitor, atunci s'ar pōte vedé nevoie să ia ofensiva.

Măsuri militare franceze.

Corespondentele din Paris al diarului „Vossische Zeitung” comunică următoarele:

Construcțiunile, pentru cari s'au cumpărat scânduri din Germania, sunt numite „halte-repas” (popasuri) și „hangar de concentration” (barace de concentrație), prin urmare nu servesc ca cuartire pentru trupe.

Manevrele, la cari sunt invitați ofierii delegați străini, se vor face la corpul 9 de armată (Tours). Pentru a se face probă de mobilizare, mai tâdiu, la veră, sunt desemnate corpurile de armată 8, 10, 11 și 17 din Bourges, Rennes, Nantes și Toulouse. Armata teritorială nu va fi chemată.

Dintre aceste date, observă diarul berlinesu, cele mai importante sunt cele privitoare la natura și scopul „baracelor” despre care s'a făcut atātă vorbă în timpul din urmă. De aci se vede că nu s'au avut în vedere măsuri pentru mărirea garnisonelor, ci numai întocmiri pentru marșuri și mișcări excepționale. Ideea fundamentală și la o întocmire și la alta este rebelul, cu deosebire numai că o sporire de trupe are în vedere scopuri mai apropiate decât întocmirile de aprovizionare pentru cazul unui războiu.

Ministrii unguresci în Viena.

Ărăși au plecat la Viena ministrii unguresci. De astădată se trată de cestiuni foarte grave față cu cari trebuie să se ia grabnice hotăriri. Se vorbește că sub presiunea încercărilor din afară șansele afacerii pactului austro-ungar arū fi devenit mai favorabile. Etă ce i se telegrafiază în privința acesta din Pesta diarului „N. fr. Presse”:

„Ministrii conte Szapary și br. Orczy vor lua parte împreună cu ministrul de comertiu Szechenyi la un consiliu de ministri comun, ce se va ține in 20 Ian. a. c. Mai întâi ministrii din ambele părți ale monarchiei se vor sfătui asupra pactului. Aceste sfătuir, se crede, vor ave deastădată un rezultat mai bun, de-orece se intenționează a se face o propunere de împăciuire, care ar consta în aceea, ca guvernul unguresc să primescă vederile ministerului austriac în cestiunea petrolului și în schimb ministerul austriac să facă concesiuni în privința impositului pe spirituose. Sub presiunea raporturilor generale de amândou părțile există tendința și intențiunea de a rezolva cât mai curând toate cestiunile privitoare la pact și de a presenta invoierea făcută încă în cursul sesiunii acesteia ambelor parlamente.”

Conferențele ministrilor se vor ocupa și cu chel-

tuietele ce le-a făcut pân'acum administrația de război și despre a căroră estindere nu se știe aici nimic sigur. În conferințele de curând ținute i s'a dat, precum șcim, ministrului de război imputernicirea, ca, rezervându-se aprobarea ulterioară a legislativei, să facă anumite cheltuieli, și ministeriul de finanțe comuun a fost însărcinat de a îngrijii provisoru pentru acoperirea lor. Dacă pretențiunile administrației de război vor fi mici, se va păstra forma acăsta de acoperire a cheltuielilor.

Cestiunea trebuie să se rezolve și guvernul unguresc va ave în curendu ocaziune de a se pronunța asupra ei în dietă, deoarece conducătorii opoziției au intențiunea de a provoca o discuțiune asupra cestiunii din afară în cursul dezbaterii speciale a bugetului, care se va incepe luni, și de a interpela pe guvernul asupra pretențiunilor administrației de război.

În fine i se raportază fôiei vieneze, că *crisa în ministeriul de finanțe* în Peșta încă nu e decisă. Unii dicu că contele Szapary voiesce să rămână în postul său, alții știu érâși, că ar persista în demisiunea sa. Și în acăstă privință va decide modul cum va fi primit Szapary la Viena. Cătu pentru platurile financiare ale contelui Szapary, se înțelege de sine, că în asemeni împrejurări nici că pôte fi vorbă de executarea lor.

SCRILE ȚILEI.

Din *Rodna vechiă* i se scrie lui „Kolozsvár“, că școlile confesionale românești din comitatul Bistrița-Năsăud se pôrtă cu multu dispreț față cu fôia ungurescă „Néptanítok Lapja“, ceea ce după părerea corespondentului unguresc — este un trist document despre lipsa lor de gust. Măi cu sémă însă s'a supărat corespondentul lui „Kolozsvár“ pe preotul valahú din Măgura, d-lu Iacobú Titaritiu, despre care dicu, că își apără școla lui ca să nu se audă în ea vorbă ungurescă, ér pe învățătorul școlei sale ilu persecută și injură în modul celú mai duru, pentru că citește fôia mai susú ȓisă, ba dicu că cu forța o ia dela poștă, o duce acasă și o calcă sub picioare mai nainte de a fi cetită — Amú dori să șcimú, de ce folosú este pentru Români fôia ungurescă școlară, ca să aibă gust de ea? Corespondentul lui „Kolozsvár“ dicu, că fôia acăsta se dá școlilor fără plată; nu este adevăratu, căci se dá din bugetul instrucțiunii publice, care va să dică de pe spinarea contribuabililor, cari în majoritate sunt Români. Ar dori jupâni dela fôia ungurescă să se audă vorbindu-se unguresce în școlile românești. Suntú pre acri strugurii, jupânilorú, vi se strepedescú dinți.

Ministerul de externe a adresatú oficiilor consulare austro-ungare o circulară, în care le avizează, ca cu privire la împrejurarea, că oficiile consulare sunt peste măsură îngrâmădite cu însărcinări din partea biurourilor de informațiune private asupra capacității creditului firmelor streine, precum și cu alte cereri, astfel de întrebători, anume în casulú când ei nu sunt cunoscuți consulatului, să i îndrepteze la biuroul de informațiuni alú camerei comerciale din Viena. În principiu se potú da informațiuni și pe calea altorú camere comerciale austriace.

Corulú de plugari din Chișineu, ai căruia membri suntú parte plugari din Chișineu, parte din comuna învecinată Érdesú, a cântatú pentru întâia dată sânta liturgiă sub conducerea lui Ioanú Șumuu, membru alú

vestitului corú din Chișeteu în sărbătorile Născerii Domnului, și anume în ȓia întâiu. În Chișineu, ér a două di în Érdesú. Bisericile din numitele comune erau — dicu „Biserica și școla“ — îndesute de publicu, între cari erau și numeroși străini, cari nu-și puteau espleca, cum unú plugaru în sumandú o-au pututú duce atât de departe în arta musicală, ca să fiă în stare a instrui unú corú, și cum plugari români cântă după note în cuartetú cu atâta precisiune. De asemenea a cântatú acăstú corú în Chișineu și la sărbătorea sântului hotezú precum și la săntirea apei, săvărșită la Crișiu în fineta de față a unui însemnatú publicu atât din Chișineu, câtú și din comunele învecinate. Meritul de a fi înființatú acăstú corú de plugari este alú domnilorú advocați din Chișineu Michaiu Veliciu și Ilie Bozganu, cari au purtatú toate spelele din averea propriă.

Elevii școlei române din Ighiu vorú da în 6 Februaru n. o *producțiune dialogică* însoțită cu cântări în edificiulú școlei de acolo. Inceputulú la șapte ore sêra. Venitulú este destinatú pentru a procura unele rechisite școlastice, care lipsescú cu totulú și din lipsa cărora școla suferă neajunsuri nu numai cu privire la elevi, ci și din partea oficiilor politice. E datoriat publicului românú să ajute cu ce pôte, ca să scape școla de șicanele ce le suferă din partea celorú cari nu ne'mbulzescú cu dragoste școlile noastre.

Agió vamalú în aurú s'a stabilitú pe luna Februaru cu 25% pentru monarhia noastră.

Fișpanulú Keglevich a pornitú cercetare disciplinară contra mai multorú funcționari ai orașului Erlau. Se dicu că reprezentanța orașului a cerutú să mîrgă acolo unú delegatú alú ministerului, ca să cerceteze temeinicú starea lucrului, mai alesú făcerea șcaunului orfanalú și să stabilească în cifre suma de bani defraudată.

Școla poporală ev. luter. din Feldiôrá și școla comună din Crizbavú au fostú închise din causă că între copii bântue pojarulú.

Societatea archeologică din Peșta a ținutú la 25 Ianuariu n. o ședință, în care Blasiu Orban ceti despre anticități romane neglijate din Sêcuime. La Odeheliú sêcuiescú s'au descoperitú resturile unui castru romanú.

În Deșiu s'a impușcatú la 25 Ianuariu n. secretarulú societății de asigurare ungaro-franceze, Ioh Schrödl.

Românulú din Rêșinari, care a fostú atacatú în pădure de trei Cisnădioreni, se numesce Petru Bratú, ér jefaitorii suntú Paul Phleps și Georg Fabig; celú d'alu treilea Peter Gregor a fostú beatú și n'a știutú de intențiunea celorlalți doi, a luatú însă parte la maltratarea Rêșinăreanului.

Oficiulú de dare din Nyiregyhaza a fostú spartú în noștea de 15 spre 16 Ianuariu n. de nisce hoți, cari au furatú 15,300 de creșteri noi de nouți, bătuti în Kremnitz în 1885.

D. Alexandru Ciureu, espulsatulú, este așteptatú în Bucuresci, unde aduce rămășițele soției sale, care a muritú în anulú trecutú în Franca. D. Ciureu nu va sta în țêrá decăt 48 de ore, căci numai atâtú i-a îngăduitú consiliulú de miniștri.

D. maiorú de Pange, atașatú militarú pe lângă ambasada și legațiunea francesă din Viena și Bucuresci, care actualmente se află în capitala României, este autorizatú să viziteze stabilimentele militare române.

D. baronú Mayr, fostú ministru plenipotențiarú alú Austro-Ungariei în România, a părăsitú Bucurescii. Cu girarea atăcerilorú legațiunei este însărcinatú d. Heidder Egeregg, consilier de legațiune.

Cetimú în ȓiarulú parisianú „Le Figaro:“ „Librăria Dentu a pusú în vânđare unú romanú, căruia îi predicemú unú frumosú succesú. „Dômnă de Presmes“ este unú romanú foarte parisianú și care va fi foarte cetitú. Autorulú lui, care subsemnă cu pseudonimulú *Rodolphe de Véczelay*, este unulú din membrii cei mai distinși ai aristocrației române.

D-lu George Mirodot, funcționaru în Bucuresci, și d-șora Elena Lupanú din Brașovú, și-au serbatú erú în 18 Ianuariu cununia lorú în biserica dela Sf. Nicolae. — Felicitările noastre!

Balú românú se va arangia în Aradú, Joi la 17 Februaru n. 1887, în sala dela „Crucea albă“. Venitulú este menitú pentru tondulú „Reuniunii femeilorú române din Aradú și provinciă. Comitetulú aranțatorú: Aurelú Suciu, Dr. Iuliu Bonciu, Cornelú Nicôra, Severú Bocșanú, Titu Vuculescu, Mihaiu Raicu, Romulú Ciorgariu, Dr. Petru Pipoșú, Dr. Dimitrie Horvatú, Dr. Ioanú Trailescu, Ioanú Vidu, George Lazarú, Dr. Georgiu Chicinú, Dr. Georgiu Vessa, Georgiu Popovicu, Ioanú Iereanú, Aurelú Moțú. Bilete de intrare: pentru familiă 5 fl., pentru personă 2 fl., bilete de galeriă: rëndulú I cu 2 fl., alú II cu 1 fl., alú III cu 5 cr. Inceputulú la 8 ore. Ofertele marinișose suntú a se adresa Domnului Aurelú Suciu, advocatú în Aradú (Strada principală Nr. 1.)

Valea Buiei, 8 Februaru 1887.
Cine cunôșce mai de aprôpe opidulú Șieica-mare va ști abună-sémă, că locuitorii acăstui opidú suntú de naționalitate Români și Sasi; mai suntú pe lângă ei trei familii unguresci și trei jidovesci. Atâtú Români câtú și Sasi trăescú în deplină armoniă și astfelú nici încrederea împrumutată nu lipsesce între ei. Călătorindú prin părțile acele, mai virtosú imi dácea la inimă să mă informezú despre starea bisericilorú și școlilorú românești, cari în timpulú acăsta suntú atâtú de amenințate în existența lorú. Cătu pentru bisericile românești din opidulú acăsta, după câtú m'am pututú informa, ele suntú scutite de acele primejdii, de cari nu suntú scutite multe biserici, și școle românești din Valea Buiei. Mai doritorú însă am fostú ca să cunoscú situația școlilorú, fiindú că școla este lucrulú de căpeteniă în care se oglindesce rivna și sirguința unui poporú spre cultură și civilizațiune. Resultatulú la care am ajunsú pe calea acăsta le face mare onôre locuitorilorú români din Șinca-vechiă. Școla lorú este unú edificiu solidú de piêtră, cu patru încăperi, dintre cari sala de propunere este intru tôte corespunđătoare cerințelorú legii, încătú ar puté servi ca școlă de modelú. Au unú învățatorú deplinú calificatú și decă lucrulú ar merge pe dreptate, în causă școlei, Români acăstui opidú n'ar ave a se teme de nimicú. Cătu pentru Sasi, ei stau încă și mai bine decătú Români în privința bisericilorú și școlilorú, ceea ce în urma împrejurărilorú istorice, așa favorabile pentru ei, nu e mirare.

FOILETONU.

Strigături poporale din Sêlagiu

adunate de Ionú P. Lazaru.

Cine n'are dragú în lume
N'are la popă ce spune.

Birișelú cu penă mare,
Dă în boi să mîrgă tare:
Birișelú cu penă mică
Dă în boi să aibă frică.

Nu da Dômnă badei bine
Pân'ce m'a lăsatú pe mine.
Nu-i da Dômnă nice réu
Că n'a fostú să fiă alú meu.

Care crede la ficiorú
Tună-o Dômnă din norú;
Care crede la drăguțú
Tun'o Dômnă din noruțú,
Și eu am cređutú odată
D-ȓeu tune-lú și-lú bată.

Floricică de pe ritú
Nu gândi că te am uritú
Decă-asêrá n'am venitú.
De n'am venitú, te-am vêđutú
Totú mai dragă mî-ai căđutú.

Nici ast'seră n'oiu veni,
De n'oiu veni, te-oiu vede
Și mai dragă mi-i căde.

Bădișorú cu penă 'n clopú
Șederea-și cu tine-unú stropú.
Der mē temú c'oiu zăbăvi
C'am mai zăbovitú odată
Și-a vrutú maica să mă bată.

Ședă dracu 'n stanú și'n tēu
Și'n badița totú mereu.
Ședă dracu 'n stanú și 'n baltă
Și 'n badița câte-odată.

Frunđă verde de frăguțú
Réu 'mí stă fără drăguțú;
Frunđă verde de sălcuță
Réu 'mí stă fără drăguță.

Vin'o lele să te iau
(Ă ț-i-oiu face comințeu*)
Și pe Clușiu și pe Șimleu,
C'acela să fiă alú tēu
Vin'o lele să te ducú,
Că la vēr'oiu fi haiducú.
Vin'o lele să te iau
Că la vēr'oiu fi birēu
Și pe Clușiu și pe Șimleu!

*) Contractú.

Nu știu maică, locu-i réu
Orí fără norocú 'sú eu! ?
— Ba ȓeu locu-i totú unú locú
Numai io 'sú fără norocú.
Ba ȓeu țêra-i totú o țêrá
Numai io'sú fără tigneală.

Când eram la mama fată
Nu puneam nici pe lopată;
Nici țesamú, nici puneam pânză,
Numai flueram în frunđă;
Der decă m'am mărítatú
N'avui milă la bărbatú —
Și țesu-i și puse-i pânză
Ș'o lăsa-i la draculú frunđă.

Pôte ști cine nu-i prostú
Că badea-i pe șirulú nostú;
Pôte ști cine nu-i beatú
Că badea-i cu mine 'n satú.

Cine n'are dorú pe lume,
Vină la mine și-mí spuie,
Că eu am, ba mî-a 'ntrecutú,
Ba mai am și de vëndatú.

Fetele până ce-'sú fete
Nime 'n crășimă nu le vede,
Ér de vînersú nu li-e sete;
Der după ce se mărítă

Béu vînersulú fără frică,
Să stringú câte optú și noué
Și béu câte-o cupă-doué.

ȓisa-i bade, ȓisa-i căne
Că n'ai dragă ca pe mine;
Ba a-i ȓis'o totú mereu
Că ț-i-sú dragă numai eu.

Tu leliță 'n alú meu butú*)
Nu iubi fiă-ce mutú,
Ci iubesce 'n dragulú tēu,
Nu gândi că'mí pare réu.
Vorbesce cu cine-ți place
Că de mine-i ave pace,
Gura mea nu te-a mustra
C'ai vorbitú cu cineva.

Nu-'mí da Dômnă ce nu-i bunú
Că mî-oiu face mórte 'n drumú;
Nu-'mí da dômne ce nu-mí place
Că mórte pe drumú mî-oiu face.

De-ai fi lele cum ț-i-e fala
Nu ț-i-ai pune pânza véra,
Ci o-ai pune când e frigú
Să 'nghețe mánjala 'n blidú.

Strigă badița din dealú
Sê-i trâmiiú gură pe valú;

*) în alú meu butú=in mânia mea

După toate aceste constatări nu m'am putut mira în deajuns, când am aflat că în Șeica-vechiă se allă și școlă de stat. Cum, cugetam în mine, se poate înființa școlă de stat acolo, unde nu sunt decât trei familii maghiare, er școlile confesionale sunt destul de bune. S'a cumpărat edificiu cu 3200 fl. v. a., s'a instalat învățător și învățătoresă și s'a provădat școlă cu cele de lipsă, ceea ce costă spese mari. În astfel de momente mi-am adus aminte de starea „strălucită” a financelor noastre și nu mi-a fost greu să allu, că motivul ce l'a îndemnat pe d. ministru Trefort la întemeierea acelei școle a fost maghiarizarea, care aici și în Valea Buiei peste tot nu-și va ajunge scopul în veșii vecilor.

Der nu-i de ajuns că se prădează finanțele statului pe astfel de utopii ale maghiarizării, ci Românii și Sasii de aci sunt dator să susțină și școlă de stat, și acesta o făcă basat pe ordonanța ministerială din 11 Noemvre 1886, Nr. 44.411, în urma căreia respectivul viceșpan dispune stricta încasare a unei sume de 240 fl. 70 cr. v. a. luându-se adică 5% la florenul de dare, și acesta se se execute până în 5 Februarie a. c. După calculul mediu crescământul la florinul de dare în opidul Șeica mare se apropie la 80%, er poporul e stors până la oșe și nu numai aci, ci în întregă Valea-Buiei, astfel încât, decă bunul Dumnezeu nu i-ar fi dat Românului o inimă tare și darul frumoșei sale doine, desnădăduirea i-ar fi prietinel și soțului său nedespărțit. În cursul călătoriei mele am fost adeseori atins de accentele doșe și tainice ale doinei, în care Românașul locuitor al acestor locuri romantice își varsă durerea și amarul vieții, răpindu-mă și pe mine în starea s'a tristă sufletescă. De altcum miseria, Stimble Redactor, e atât de mare pe aci, încât, cugețând chiar și la viitorul cel mai apropiat, și cel mai nepăsător om trebuie să fiă serios îngrijat de soțea poporului român.

Astfel stând lucrurile pe Valea-Buiei și și în Șeica-mare, nu știu cum se vor mai pute încasa contribuțiile școlii de maghiarizare, de nu cumva se vor executa și vestmintele de pat și reșchitele economice, pe cari se le cumpere dela tobă jidovimea din Valea, Buiei, pe carea trebuie să o susțină și și învețe poporul nostru.

Să nu trecă cu vederea pe preotul unit Vasilin Oprea, care îndată a alergat cu copii săi la școlă de stat, unde se allă și de prezente. Vai de acel popor, care are în fruntea sa un astfel de conducător!

Fia disu însă spre onore Românilor și compatrioților Sasi din Șeica-mare, cari deși plătesc procentele pentru jidovimea din Valea-Buiei, totuși își trimiță copii la școlile lor confesionale, îngrijindu-se bine de școlile și învățătorii lor.

Primiți ș. c. a.

Călătorul.

Sciri militare.

Austro-Ungaria. O telegramă din Triestă spune că la 28 Ianuarie n. s'au făcut esperiențe cu nouele torpilore, cari au fost construite în atelierile speciale ale marinei din Triestă. Aceste esperiențe au isbulit pe deplin. Torpilorele au fost constatate ca de cea mai bună calitate. Stau bine în mare și iuțela lor ajung până la 23 mile pe oră. Acestă iuțelă n'au avut-o până acum decât torpilorele englese. — Să telegrafiază din Viena țiarului „Standard” spre a confirma pregătirile militare ale Austriei și a constata, că desacordul e tot

atât de complet astăzi ca și în Noemvre trecut, între guvernul din Viena și cel din Petersburg.

Germania. Cei din Paris allă din Metz, că autoritățile prepară cărți de identitate pentru a permite femeilor oficerilor și funcționarilor germani d'a reintra în patria lor în casu de rășboiu. Diarele din Berlin spun, că vor fi chiamați curendu sub drapele 72,000 de rezerviști, pentru a'i execia cu mânărea pușcei celei noue. Impăratul întretinându-se cu mai mulți generali despre apropiata chiămare a acestor rezerviști, declară, că această măsură n'are nici o semnificare rășboinică. O telegramă din Paris comunică, că partidul militar prusian împinge din tote puterile pentru rășboiu. — Unele persoane din Mainz, cari la recrutarea din anul trecut n'au fost înrolate, fiind supranumerare, au primit chemarea sub arme pentru Aprilie. Se vede deci, că are să se execute în totu casul sporirea cifrei de prezenta.

Francia. „Strassburger Post” dice, că Germania este direct amenințată prin încercarea de mobilizare ce vrea să facă generalul Boulanger a celor două corpuri de armată pe frontiera de răsărit.

Rusia. După o telegramă din Brody, în Galiția, e adevărat că se lucră fără intrerupere la sfirșirea fortificațiilor orașului rusesc Dubno. Afară de acesta câteva întăriri de trupe au venit în Polonia rusă și mai ales la Zamosc.

Serbia. La intruirile militare din urmă, care s'au ținut la Belgrad sub președința generalului Horvatic, ministru de rășboiu, s'a constatat, că armata sârbescă e totă prevădată cu pușca nouă adoptată de curendu. Se lucră cu activitate la sfirșirea nouelor fortificații dela Kladova. Aceste lucrări sunt făcute în vederea unui rășboiu posibil în care Rusia va fi angajată și pentru a împedea pe Români se ocupe poziția acestă.

Ultime sciri.

Sofia, 29 Ianuarie. — Guvernul bulgaru a remis consulului general al Francei la Sofia, cu rugămintea de a o comunica la Petersburg, sentința dată în Rumelia relativă la evenimentele din Burgas, sentință prin care supusul rus Nabokoff a fost condamnat la mörte.

Berlin, 29 Ianuarie. — Gazeta Germaniei de Nord dice că Germania dorește pacea, însă că din nenorocire tendințele opiniei publice nu sunt caracterizate în regiunile oficiale. Guvernul germanu trebuie să țină d'er s'ă nu numai de voința cabinetului francesu, ci și de dispozițiunile spiritului popularu.

Berlin, 28 Ianuarie. — În cercurile noastre politice bine informate se admite că un rășboiu este inevitabil între Franța și Germania. D'er se speră că egalitatea forțelor, fiind stabilită după adoptarea proiectului de lege militară, va face să întârzie isbucnirea ideilor de revanșă la Francesi.

Berlin, 28 Ianuarie. — Principele Bismarck are numeroșe întrevederi cu împăratul Wilhelm, Aceste întrevederi sunt foarte comentate în cercurile politice.

Berlin, 29 Ianuarie. — Din incidentul născerei fiului al patrului al prințului Wilhelm. mii de omeni s'au adunat înaintea palatului imperial. Când artileria, care a anunțat născerea cu 101 tunuri, a trecut pe dinaintea pa-

latului, în sunetele cântecului „Wacht am Rhein” (*Sentinela la Rină*), împăratul apără la ferăștră, fiind salutat de strigătele mulțimei.

—x—

Viena, 17 Ianuarie. — „Corespondența politică” spune, că guvernul din Sofia a notificat Porții, că e gata să acorde minorității numirea unui regent și a doi miniștri, îndată ce Porța va fi propus un candidat acceptabil pentru tronul Bulgariei.

—x—

Negociările cu România pentru convenția abia se vor începe înainte de 10 Februarie st. n. dice „N. fr. Presse.” În Bucuresci se crede că pe atunci lucrările pregătitoare se vor pute termina ca delegații români se potă pleca la Viena.

DIVERSE.

Necrolog. — Maria Ilieșiu născută Clococianu ca soție și pruncii: Ana, Stefan, Maria, Claudia și Elisabeth cu inima frântă de durere aduc la cunoștința tuturor consăngenilor, amicilor și cunoșcitorilor, cumcă prea iubitul lor soț, respective părinte *Iacob Ilieșiu*, magistru silvanal în Năsăud, după un morbu greu și-a dat sufletul său blând în mâinile Creatorului în 26 Ianuarie 1887 în cimiteriul greco-catolic din Năsăud. Fia-i țerina ușoră și memoria binecuvăntată!

**

Un fenomen. — Institutul meteorologic din Bucuresci comunică șcirea unui fenomen întâmplat în săptămâna trecută: În ziua aceea, la 5 ore după amiază, la nordul Moldovei a fost un fenomen meteorologic prea curios într'o astfel de vreme. Se șcise, că în timpul iernii atmosfera este încărcată cu o mai mare electricitate decât v'era. Cu toate acestea acum au fost cele mai multe descărcări electrice ale atmosferei și rare-ori se observă ierna fenomenul acesta. Sera la ceasurile 5 un nor încărcat cu electricitate, descărcându-se peste liniile telegrafice în Rădăuți, Darabani, ș. a. a produs câte-va accidente. Astfel la Rădăuți descărcătura trecând prin aparate a ars gutaperca într'o parte a firelor de joctiune a aparatelor. La Darabani, descărcătura a fost așa de tare încât aparatele telegrafice proiectau șhintei și cumutatorul părea aprins. Amploiatul telegrafului din pricina comoțiunii nu putea isola liniile.

**

Sfirșitul lumii. — Unul din marii savanți englesi, sir W. Thomson, care a luat mare parte la aședarea cablului transatlantic și s'a făcut cunoscut prin teoriile sale asupra originii plantei noastre, a comunicat data probabilă a sfirșitului lumii. Într'o conferință ținută la Royal Institution, a calculat, basându-se pe teoria lui Holenholz, după care soarele este un glob vast care se răcesce, puțin câte puțin; — a calculat, dicem, că soarele există de 20 milioane ani și că se va răci cu desăvșșire peste 10 milioane de ani maximum. Deci peste 100 mii veacuri sfirșitul lumii.

Numere singurate din „Gazeta Transilvaniei” à 5 cr. se potă cumpăra în totungeria lui I. GROSS, și în librăria d-lui Nicolae I. Ciurcu.

Editor: Iacob Mureșianu.

Redactor responsabil Dr. Aurel Mureșianu

Strigă bădița din șes
Să i trămită gură mai desu.

**

La răchita rămurată
Șede-o mamă sup'erată,
Cu lăta-i nemăritată.
— Nu da mamă vina fetei
Ci dă vina cui n'o cere,
Ca fela s'ar mărita
Dec'ar fi cine-o lua.

**

M'am dus aseră la moră
Cu căruțul c'o iepșoră.
Iapa nu-i — mându'l furară
Doue rote nu'su de-aseră.
Dumneșeu să nu mă bată —
Morărița-i vinovată.

**

Seraci, voi, mândrele mele
Vorbiți-v'ei voi tus'trele,
Și-mi faceți o liturgiă
Ca să scapă de cătăniă;
Că d'acolo de-oiu scăpa
Pe tus'trele voi lua.

**

Cântă cucul pe sagești
Rămăne-ai satu secretu
Decă, bade, nu te vedu!
Cântă cucul pe sub vii

Rămăne-ai satu pustiu
Decă tu bade nu vii.

**

N'ai bă mândra nici o vacă
Numai ochii ei să-mi placă,
Că decă mie nu-mi place,
Haine bune cum mi-o face?

**

Fost'am și eu ore când
Ore când, a ore-cui
D'acum nu'su a nim'eni;
D'er de m'oiu purta frumosu
Er voi fi a cui am fostu.

**

Așa dice frunța'n ploșu,
Că dragostea nu-i norocu
Numai chiar pară de focu;
Așa dice frunța'n vie,
Că dragostea nu-i moșă
Ci necășu și dușmăniă.

**

Străinu-su și n'am pe nime...
Am destui d'er nu'mi vreu bine.
De'ășu av'eu pe cineva
M'ar trage, nu m'ar lăsa.
Străinu'su ca ș'o pasere,
N'am milă nici de-o lature.
Străinu'su ca-unu puiu de cucu
N'am milă unde mă duc.

**

Sărutul de moșnegu
Ca carnea de puiu beteagu.
Sărutul de voinicu
Ca carnea de puiu triptu.

Tună Domne și dă focu
Unde-a fi mândrul pe locu,
Tună Domne și dă pară
Unde-a fi badea pe seră.

Nu te bate cu ș'unu pesce,
Că mândra nu te iubesc.
Nu te sfărma cu firea,
Că lelea nu șci de ea.

Popa lön m'a jurat
Să nu-mi țină drăguț'n satu,
Nici holteiu, nici insuratu!
— Griješcă popa de elu,
Că io-su voinicu tinerelu,
Nu-su moșnegu b'etrănu ca elu.

De m'ășu face că ș'odată
Șciu-ășu pena cum se porță:
Că pena se porță așa —
Să te iubescă lelea.

Doine populare.

(de lângă celatea de p'etră, culesse de Eleonora T. Mihalca și Sofia Colceriu.)

Flore mândră'n grădiniță,
Sărută-mă mândruțiță.

Până i mutu la Bistriță;
Sărută-me să nu șcise,
Scarbă'n casă să nu fiă,
Sărută-mă să nu vedă,
Scarbă'n casă să nu sedă.
Tu mândruță mândrișoră
Ce-ți-e gura-așa amară?
O de pâne de șecară,
O de grău de primăveră,
Ba nici de pâne de șecară,
Nici de grău de primăveră,
D'er când m'a născut pe mine
Au m'ancat maica căline,
Să nu mă șerute nime.
Frunță verde de piperu,
Apră Domne și feri,
De gardul bătut cu spinu,
De drăguța din vecini
De pușcuța ruginosă
De drăguța micinosă.
La drăguța din vecini
Trecu gardul celu cu spinu,
Fără botă printre căni;
Decă n'am fostu vinovatu,
Nici căni nu m'au mușcatu,
Nici spinii nu m'au spinatu,
Förte bine mi-a umblatu.

Cursul la bursa de Viena
din 29 Ianuarie st. n. 1887

Table with 2 columns: Item description (e.g., Rentă de aur, Rentă de hârtie) and Price/Value.

Bursa de Bucuresti.

Cota oficială dela 16 Ianuarie st. v. 1887.

Table with 3 columns: Item description, Cump. (Buy), and vend. (Sell).

Cursulu pieței Braşov

din 31 Ianuarie st. n. 1887.

Table with 4 columns: Item description, Cump., Vend., and Price/Value.

Umedeala, frigul, nu supără!

Numai fl. 1.85.

Pentru Domni: Pentru Dămine.

Impermeabile, căldurose, durabile și în adevăr admirabil de eline sunt din nou inventatele și renumitele

JACHETE (Bürger-Jacken)

țesute des și care se potrivesc foarte frumos pentru Domni, Dămine, băieți și fele. Tote cu prețulu egal de numai fl. 1.85 bucată.

Aceste Jachete renumite sunt pentru ori-cine cel mai indispensabil și necesar orăzede o asemenea Jachetă este cel mai bine apărăt contra frigului, căci fiind elastică, se lipesce de ori-ce formă a corpului, mențin o căldură egală a corpului și sunt de valoare de neprețuit pentru fie-care om. — Afară de cele menționate cu fl. 1.85 se mai află pentru dame încă doue soiuri:

Din lână Zephir fină numai fl. 2.85.

Lână Zephir blănite numai fl. 4.

Ca măsură este suficientă a arăta deca statura e mare, mijlocia sau mică. Se trimit Veritabile contra rambursă numai de 11-12

Julius Fekete, Versandungshaus in Wien V., Hundsthurmerstrasse 18 59.

ABONAMENTE

la

„Gazeta Transilvaniei“

se pot face cu începerea dale 1 și 15 ale fiecărei luni, mai ușor prin mandate postale.

Adresele ne rugăm a ni se trimite esact arătându-se și posta ultimă.

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Table with 2 columns: Duration (e.g., pe trei luni) and Price (e.g., 3 fl. —).

Pentru România și străinătate:

Table with 2 columns: Duration (e.g., pe trei luni) and Price (e.g., 10 franci).

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersul trenurilor

Valabilu dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a calei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with multiple columns and rows showing train schedules, including destinations like Predeal, Budapesta, Teiuș, Arad, and Brașov, with columns for train types and departure times.

Nota: Orele de nopțe sunt cele dintre liniile grăse.